Список використаних джерел

1. Петренко М. М. Розвиток інтелектуального потенціалу студентів: навчальний посібник / Петренко М. М., Корнєєва Т. С. – Кропивницький: Видавництво ТОВ «КОД», 2018. – 272 с.
2. About Moodle [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://docs.moodle.org/36/en/About_Moodle
3. How does Kahoot! work? [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://kahoot.com/what-is-kahoot/

Роман Дідиченко

ІГРОТЕРАПІЯ ЯК МЕТОД РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА З ДІТЬМИ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Особливості сучасного стану розвитку суспільства зумовлюють підвищений інтерес науковців до проблем соціалізації особистості, які починають проявлятися вже в молодшому шкільному віці. Цей вік є особливим періодом адаптації дитини до нових умов життя, навчання, спілкування у новому колективі класу та школи, появи нових обов'язків. Соціальна ситуація, в якій перебуває дитина, суттєво впливає на процес її соціалізації, сприяє формуванню нових умов взаємодії молодшого школяра і соціального середовища, збільшуються фізичні та інтелектуальні навантаження, виникають ситуації для оцінювання та порівняння.

Перехід від домінування ігрової діяльності як провідного фактору розвитку дитини, до навчальної сприяє появі необґрунтованих страхів, розвитку стану тривожності, інших психоемоційних розладів.

На поведінковому рівні – дитина у цьому віці нерідко замикається в собі, втрачає мотивацію та інтерес до навчання, або взагалі перестає відвідувати школу. В окремих випадках, за умови відсутності професійної допомоги та підтримки це призводить до розвитку шкільної дезадаптації з усіма відповідними наслідками.

Аналіз наукових досліджень по проблемі дає підстави стверджувати, що одним із методів попередження подібних ускладнень є ігрова терапія. Її використання полегшує для дитини перехід від одного виду провідної діяльності до іншої, розкриває її духовний і творчий потенціал, надає реальну можливість успішно адаптуватися до шкільного середовища і нового соціального статусу.

Питання корекції процесу соціалізації дітей молодшого шкільного віку привертає увагу науковців і вимагає пошуку нових шляхів оптимізації організаційно-методичної роботи з молодшими школярами, метою якої є попередження їх шкільної дезадаптації. Значний вклад у вирішення цього питання внесли такі вчені, як: Д. Леві, Д. Тафти, О. Ранк, К. Роджерс,

Ф. Аллен, О. Захаров, Г. Лендрєт та інші.

Застосування ігротерапії в корекційній та профілактичній діяльності історично пов'язане з психоаналізом. Термін «ігрова терапія» був запропонований Мелані Кляйн. Використання цього терміну почалося у 20-і роки минулого століття в роботах М. Кляйн, Г. Лендрєта, А. Фрейда, Г. Гуг-Гельмута. Пізніше ігротерапію почали застосовувати і в соціальній роботі, як один із методів роботи [1, с. 5].

Ігротерапія (за Г. Лендрєтом) – це динамічна система міжособистісних стосунків між дитиною та терапевтом, в даному випадку з соціальним працівником. При цьому соціальний працівник сприяє тому, щоб дитина якомога повніше виразила та дослідила власне «Я» в ігровій формі [3, с. 20–24].

Також Г. Л. Лендрет, виділяє завдання ігрової терапії, які спрямовані на те, щоб допомогти дитині:

– стати більш відповідальним у своїх діях і вчинках;
– розвивати позитивну «Я-концепцію»;
– стати більш самокерованим;
– навчитися контролювати свої відчуття;
– розвинути здатність подолання труднощів;
– покращити свою самооцінку;
– повірити в себе і свої можливості.

На сучасному етапі розвитку соціальної роботи існує багато методів ігрової терапії, які можуть застосовуватися з дітьми молодшого шкільного віку. Вони розрізняються за формою організації (індивідуальна і групова), за категоріями дітей з якими проводиться робота (діти з особливими освітніми потребами, жертви агресивного і сексуального насилля, діти з девіантною поведінкою, педагогічно занедбані діти та інші), за місцем в роботі соціального працівника (директивна та не директивна ігротерапія), за способом використання основних засобів ігрової терапії (пісочна терапія, використання пластиліну і глини, методики малювання, танцювальні методики, рухливі ігри, застосування іграшок).

В роботах науковців і визначаються основні правила використання та функції гри як базової категорії ігротерапії. Так, А.Захаров в організації терапевтичного процесу виділяє діагностичну, терапевтичну і повчальну функції гри.

1. Діагностична функція полягає в дослідженні та уточненні особливостей характеру дитини та її здатності до міжособистісної взаємодії. Спостереження за тим, як грає дитина дає можливість отримати додаткову інформацію про її як внутрішній психоемоційний стан в реальному часі гри, так і пережитий досвід почуттів та емоцій, збережених на підсвідомому рівні.

2. Терапевтична функція гри полягає в тому, що під час гри дитина позбувається напруги, страхів і негативних фантазій, зміцнюються і

розвиваються психічні процеси в позитивному для неї векторі, створюються адекватні форми психічного реагування на ті чи інші явища соціального життя.

3. Повчальна функція гри полягає у сприянні позитивних змін та перебудові відносин з соціумом, розширенні кола спілкування і життєвого кругозору, реадаптації і соціалізації дитини.

Важливим при використанні ігрової терапії в роботі фахівця є розвиток мотивації дитини до виконання завдань. Правильно підібрані прийоми ігрової терапії сприяють формуванню зацікавленого ставлення молодшого школяра як до ігрової діяльності, так і прояву активності в інших формах самоствердження та самовияву в різних видах діяльності, оптимальному засвоєнню позитивних норм соціальної взаємодії.

Однією з найдоступніших і найефективніших методик ігрової терапії є рольова гра. В залежності від поставлених цілей вона може виконувати як діагностичну так і корекційну функцію. Діагностична функція полягає в дослідженні особливостей характеру дитини, уточненні її проблем та факторів які сприяли їх виникненню.

Корекційна функція полягає в тому, що на заняттях з ігротерапії фахівець демонструє дитині соціально прийнятну модель поведінки, допомогає їй позбутися комплексів, наслідків стресотравмуючих впливів, стану тривожності.

Гра дає можливість дитині набути певних навичок в різних видах діяльності, допомагає засвоювати соціальні норми поведінки, покращує емоційний та фізичний стан, сприяє формування нових зв’язків для спілкування та взаємодії.

Ігротерапія може здійснюватися як в індивідуальній, так в груповій формі. Основною умовою як для однієї, так і для іншої є повне прийняття індивідуальності дитини, її внутрішнього світу, бажань, прагнень та очікувань.

Індивідуальна ігротерапія орієнтована на поліпшення внутрішнього світу дитини, її переживань, подолання негативних та травмуючих станів.

Групова ігротерапія гарантує реальне соціальне оточення для саморозвитку, пошуку та експериментування з новими, більш ефективними способами взаємодії з однолітками та дорослими. Група дає можливість покращити навички комунікації, спілкування та взаємодії з оточенням [2, с. 3–6].

Групова гра дітей дуже тісно пов’язана з їх розумінням того, якими повинні бути взаємини між людьми. Саме тому існує необхідність постійно формувати і збагачувати уявлення дітей про роль кожної особи в соціумі. Гра формує в дітей соціально-прийнятні моделі поведінки в соціумі, допомагає засвоїти норми моралі та сформулювати уявлення про ціннісні стандарти взаємин між людьми. У подальшому ці уявлення доповнюються новими знаннями дітей про сфери соціального життя, про

значущість професійної діяльності для них самих і для суспільства в цілому, допомагають у виборі життєвих орієнтирів.

Отже, ігротерапія є важливим методом роботи соціального працівника щодо профілактики і корекції проблем соціалізації дітей молодшого шкільного віку. Гра, на відміну від інших видів діяльності, набагато активніше впливає на процеси становлення особистості дитини цієї вікової категорії, дозволяє формувати соціальний та емоційний інтелект, набувати позитивний соціальний досвід.

Саме під час гри дитина розкривається та звільняється від відчуття напруги та пригніченості. Ігрова діяльність є одним з основних терапевтичних напрямків у соціальній роботі з дітьми молодшого шкільного віку. Вона сприяє подоланню молодшим школярем почуття тривожності, розвиває здатність самостійно долати труднощі, допомагає позбутися страхів та комплексів.

Список використаних джерел

1. Гарбузов В. И. Практическая психотерапия, или как вернуть ребёнку и подростку уверенность в себе, истинное достоинство и здоровье / Гарбузов В. – Санкт-Петербург: АО «Сфера», 1994. – 160 с.
2. Джинотт Х. Дж. Групповая психотерапия с детьми. Теория и практика игровой терапии / Х. Дж. Джинотт; пер. с англ. И. Романовой; науч. ред. Е. Рыбина. – 2-е изд. – Москва : Апрель-Пресс, изд-во Института психотерапии, 2005. – 272 с. – (Серия «Детская психология»).
3. Лэндрет Г. Л. Игровая терапия: искусство отношений / Г. Л. Лэндрет. – Москва: Международная педагогическая академия, 1994. – 368 с.

Анастасія Єскіна

ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Молодь – дуже велика частина всього людства. Її можна вважати лідируючою групою суспільства, адже внаслідок свого становища вона концентрує в собі і виявляє в своїй свідомості перспективні тенденції розвитку сучасного суспільства. Кожне нове покоління молодих людей засвоює ціннісні орієнтації, які їм передає старше покоління, але, входячи у самостійне життя, вони формують і реалізують свою життєву програму, беручи за основу орієнтації батьків. Ціннісні орієнтації являють собою складні утворення, що вбирають у себе різні рівні і форми взаємодії громадського й індивідуального в особистості, специфічною формою усвідомлення особистістю оточуючого світу, свого минулого і майбутнього, суттєвості свого власного «Я» [2, с. 245].

Окрім того, що у сучасної молоді є великі можливості для пошуку